

GRUNNKURS

Klima- og miljørett

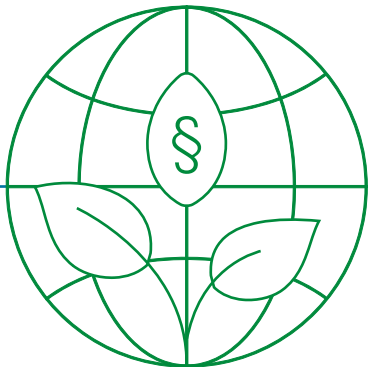

Grunnkurs: Klima- og miljørett

Norsk Industri og NHO arrangerer et grunnkurs i klima- og miljørett. Grunnkurset arrangeres i samarbeid med Einar Bratteng og Heidi Sydnes Egeland som begge har bakgrunn fra klima- og miljørett ved Universitetet i Oslo. I tillegg møter du erfarne ansatte i Norsk Industri og NHO som jobber med klima- og miljøpolitiske problemstillinger til daglig – i Norge og EU.

Grunnkurset skal gi deltagerne en samlet oversikt over regelverksutviklingen, nasjonalt og i EU. Deltagerne skal også få forståelse for sammenhengen mellom de ulike regelverkene. Kurset er egnet for ansatte i bedrifter, organisasjoner eller myndigheter med ansvar eller oppgaver knyttet til bærekraft, miljø, etterlevelse av regelverk, jus og/eller strategi. Det vektlegges at deltagerne skal ha nytteverdi av kunnskapen i en praktisk arbeidshverdag.

Grunnkurset egner seg for både ikke-jurister og jurister. Undervisningen består av forelesning, gruppediskusjoner og case. Du møter en rekke fagpersoner med lang erfaring.

Overordnet kursbeskrivelse

Rettsutviklingen i Europa skjer i et høyt tempo, noe som krever kontinuerlig tilpasning og oppdatering både i næringslivet og hos myndighetene. Kunnskap og ferdigheter innen klima- og miljørett er en stadig viktigere forutsetning for å kunne drive kostnadseffektiv virksomhet i Norge og Europa. Grunnkurs i klima- og miljørett tar sikte på en grundig innføring i sentrale rammebetingelser som næringsliv, industri, organisasjonsliv og myndigheter forholder seg til.

Grunnkurset går over fire dager høsten 2026, og gjennomføres som to samlinger på Næringslivets Hus i Oslo. Det er mulig å delta på enkeltdager, men læringsutbyttet vil være størst ved å gjennomføre hele kurset.

SAMLING NR. 1

Onsdag 21/10 Forurensningsrett, tillatelser og myndighetsutøvelse

Torsdag 22/10 Klimarett

SAMLING NR. 2

Onsdag 11/11 Produkt- og kjemikalierett, samt myndighetstilsyn

Torsdag 12/11 Avfalls- og gjenvinningsrett

Læringsutbytte

Etter fullført grunnkurs skal deltakerne

- ha grunnleggende kunnskap om ulike nasjonale, europeiske internasjonale regelverk innen klima og miljø, samt forstå hvordan de forskjellige regelverkene virker sammen
- kunne anvende relevant klima- og miljølovgivning i sin praktiske arbeidshverdag
- kunne identifisere klima- og miljørettslige problemstillinger, og forstå hvordan slike problemstillingene kan håndteres og vurdere miljørettslige saker i arbeidshverdagen
- kunne kommunisere effektivt om juridiske klima- og miljøspørsmål i sin virksomhet, i møte med offentlige myndigheter og allmennheten.

PRIS

Grunnkurs 20 000 kr

Medlemspris 16 000 kr
(for medlemsbedrifter i NHO)

Deltagelse enkeltdag 7 000 kr

Det tas forbehold om at det melder seg på tilstrekkelig antall deltagere for at kurset skal gjennomføres.

Kursholdere

Einar Bratteng er en av Norges ledende eksperter innen miljø-, avfalls-, produkt- og kjemikalierett. Han arbeider mye med EUs regelverk på området, inkludert rammedirektivet for avfall, forordning for grensekryssende avfallstransport, REACH- og CLP-forordningen, EUs industriutslippsdirektiv og EUs produktregler. Einar har avgitt en doktorgrad i miljørett og sirkulær økonomi ved det juridiske fakultet i Oslo. Til daglig er Einar førsteamanuensis ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). I tillegg er han advokat hos Advokatfirmaet Berngaard. Einar er hovedansvarlig for kurset. Einar er hovedansvarlig for grunnkurset.

Heidi Sydnes Egeland er jurist med LL.M fra USA, og nå doktorgradsstipendiat ved det juridiske fakultet i Oslo. Hun driver faggruppen i klimarett med Professor Christina Voigt, og hennes forskningsinteresser inkluderer nasjonal og internasjonal klima- og miljørett, samt rettsøkonomi. Hennes doktorgrad analyserer forurenser betaler prinsippets anvendelse i klimaretten med fokus på blant annet kvotesystemet og regulering av karbonfangst og lagring. Heidi underviser ved de obligatoriske emnene EØS-rett og folkerett på Universitetet i Oslo, samt valgfaget International Climate Change Law.

I tillegg møter du

Andreas Pihlstrøm er advokat i NHO. Andreas jobber med juridiske problemstillinger knyttet til klima-, miljø og bærekraft, produktlovgivning, avfall, emballasje, forvaltningsrett, myndighetsutøvelse, miljøinformasjon, mv. Han har tidligere jobbet i Klima- og miljødepartementet og i juridisk seksjon i Statens forurensnings- tilsyn (Miljødirektoratet).

Per Anker-Nilssen er senior rådgiver i NHO. Per har hovedfag i marinbiologi fra Universitetet i Oslo og Master i Energiøkonomi fra BI. Per jobber bredt med europeisk og norsk energi-, klima- og miljøpolitikk. Han representerer NHO i Business Europe sine faste komitéer for energi- og miljøpolitiske spørsmål.

Gunnar Grini er fagsjef ytre miljø og bransjesjef gjenvinning i Norsk Industri. Gunnar har blant annet bakgrunn fra Miljøstiftelsen Bellona, Direktoratet for byggkvalitet og Klima- og miljødepartementet, der han var sekretariatsleder for det regjeringsoppnevnte Miljøgiftsutvalget. I Norsk Industri jobber Gunnar bredt med miljø- og avfallspolitikk. Gunnar er utdannet sivilingeniør fra NTNU, ved program for industriell økologi.

Marit Holtermann Foss er fagsjef i energi- og miljøavdelingen og jobber særlig med saker innen klima, energi og sirkulær økonomi. Hun koordinerer Norsk Industris klima- og energipolitiske utvalg og er bransjeansvarlig for treforedlingsindustrien og kraftforedlende industri. Marit er utdannet sivilingeniør fra NTNU og har 25 års erfaring fra Norsk Industri.

Kursinnhold

→ Onsdag 21.10.2026

Forurensningsrett, tillatelser og myndighetsutøvelse

Den første delen av grunnkurset vil gi en introduksjon til europeisk politikk, internasjonalt miljøregelverk og sentrale EU-regelverk på miljøområdet.

Videre vektlegger denne delen av kurset hovedregler i norsk forurensningsrett, det sentrale internasjonale regelverket og sammenheng med det europeiske regelverket. Forurensningsrett tar utgangspunkt i det sentrale nasjonale regelverket, dvs. forurensningsloven, og systemet for tillatelser.

Du vil lære om saksgangen ved søknad om tillatelse etter forurensningsloven, utarbeidelse av tillatelser og vilkår og hvordan dialogen med myndighetene foregår. Det vil bli lagt vekt på sammenheng mellom det nasjonale systemet for regulering av forurensning og EUs industriutslippsdirektiv, herunder BAT-konklusjoner som danner grunnlaget for utslippskrav som stilles til industrien.

Systemet for tillatelser vil sees opp mot tilgrensende regelverk som vannforskriften, luftkvalitetsforskriften, naturmangfoldloven, reglene om forurenset grunn og konsekvensutredningsforskriften (samt europeiske regler om vurdering av miljøvirkninger).

Vi kommer også kort inn på miljøinformasjonsloven og åpenhetsloven.

→ Torsdag 22.10.2026

Klimarett

EU har et lovfestet mål om netto null utslipp i 2050, og netto negative utslipp deretter. Norge har et tilsvarende mål om å være et lavutslippssamfunn i 2050. Klimamålene og de rettslige virkemidlene som operasjonaliserer klimamålene er tema for klimarettensbolken i grunnkurset.

Målet er at du som deltaker skal forstå rammevilkårene som skal sette landene i stand til å nå de fastsatte klimamålene. Med dette utgangspunktet vil du kunne orientere deg både i dagens klimarettslige og morgendagens klimapolitiske landskap. Vi tar særlig for oss EUs kvotesystem for CO₂-utslipp, EUs karbonjusteringsmekanisme CBAM, CO₂-avgifter, samt rettslige rammevilkår for karbonfangst og -lagring.

Du får også høre om konkrete saker og klagesaker når det gjelder tildeling av klimakvoter. I tillegg vil du lære om Parisavtalens klimamål og krav om nasjonalt fastsatte bidrag, den internasjonale domstolens syn på statens klimarettslige forpliktelser, de norske klimamålene og om endringsforslagene til den norske klimaloven.

I løpet av dagen skal deltakerne også få oversikt over Norges omfattende klimarettslige tilknytning til EU og forstå både fordeler og ulemper ved denne. Vi tar også for oss de aller siste initiativene fra EU-kommisjonen på klimaområdet.

→ Onsdag 11.11.2026

Produkt- og kjemikalierett, tilsyn og kontroll

Denne delen av grunnkurset tar utgangspunkt i reguleringen av kjemikalier i EU og sammenhengen opp mot det internasjonale regelverket (FNs kjemikaliekonvensjoner). Vi legger særlig vekt på forståelse av EUs REACH- og CLP-forordningen og sammenhengen med internasjonalt regelverk, herunder Stockholmkonvensjonen, FNs Global Harmonized System (GHS), mv.

Du vil også lære hvordan den norske substitusjonsplikten og aktsomhetsplikten ved bruk av kjemikalier kan følges opp på en praktisk måte i virksomheter. Kursdagen glir så over i EUs produktregelverk og særlig EUs produktsikkerhetsforordning, betydningen av internasjonale og europeiske standarder (ISO og CEN i produktregelverket. Vi vil også komme inn på EUs nye produktreguleringer, blant annet øko-designforordningen og arbeidet med en ny European Products Act.

Til slutt vil du få høre om myndighetenes tilsyn, reaksjoner ved lovbrudd, praktiske råd og erfaringer ifm. tilsyn, internkontroll og pågående saker med særlig overføringsverdi.

→ Torsdag 12.11.2026

Avfalls- og gjenvinningsrett

Kurset bygger på den foregående kursdagen om kjemikalie- og produktrett. Det vil bli trukket forbindelseslinjer mellom produkt- og avfallsretten. EUs rammedirektiv for avfall inneholder helt sentrale definisjoner for hva som er avfall, biprodukter og avfallsfasens opphør (End of Waste). Disse definisjonene finner igjen i den norske forurensningsloven. Det samme gjelder definisjonene av gjenvinning, resirkulering, materialgjenvinning, mv.

På grunnkurset vil vi redegjøre for den grunnleggende begrepsbruken i avfallslovgivningen og hvilken betydning det har om et materiale klassifiseres som avfall eller produkt. Vi kommer også inn på hvilke krav som stilles til behandling av avfall, i forbrenningsanlegg eller på deponi.

Grunnkurset skal gi deltagerne en innføring i det internasjonale regelverket knyttet til grensekryssende transport av avfall, særlig FNs Basel-konvensjon og EUs forordning om grensekryssende avfallstransport.

I tillegg lærer vi om virkemidler som skal fremme ressurseffektivitet, som krav til separat innsamling av visse avfallstyper, mål for materialgjenvinning og utvidet produsentansvar. Til slutt får vi høre om trender innen regelverksutviklingen på avfallsområdet og hvilke nyheter som ligger i EUs kommende «Circular Economy Act».

